

آغاز به کار نمایشگاه گروهی آثار هم نویسی هنرمندان خوش نویسی مشهد

به تماشای خورشید آسمان ها

نمایشگاه گروهی آثار هم نویسی هنرمندان خوش نویسی مشهد به مناسبت دهه کرامت در نگارخانه اشراق و باحضور خوش نویسان افتتاح شد.
به گزارش شهر آنبوز، سید محمد رضا سرابی، مدیر فرهنگ سرای ترافیک شهرداری مشهد، درباره این نمایشگاه گفت: نمایشگاه «خورشید آسمان ها» نتیجه یک رویداد هم نویسی بوده که سال گذشته در دهه کرامت با حضور ۱۶ خوش نویسی و استادان ممتاز خوش نویسی مشهد برگزار شد. حسین صالحی موجد، مدرس انجمن خوش نویسان ایران، نیز درباره رویداد هم نویسی استادان خوش نویسی بیان کرد: در رویداد سال گذشته آثاری خلق شد که کاملاً باده ودلی بودند و امسال شاهد حضور اثرهای منتخب در این نمایشگاه هستیم. در نمایشگاه «خورشید آسمان ها» آثاری از عباس آگهی، علی احسان پور، مریم امام وردی، علی جعفری، علی دربان، علی رضایی، هادی سید خوانی، فرهاد شیرخانی، حسین صالحی موجد، محمدعلی فراستی، انوشیروان فروغی، میرزا احمد قائم مقامی، مریم سادات موسوی، سمیه ناطقی و جواد نگاریان به نمایش گذاشته شده است. این نمایشگاه تا ۲۱ خرداد هر روز ساعت ۱۷ تا ۲۰ در نگارخانه اشراق به نشانی بلوار هاشمیه، بین هاشمیه ۲۰ و ۲۲ میان علاقه مندان هنر خوش نویسی است.

اخبار

برگزاری پاتوق‌های سرود در مناطق شهر

معاون فرهنگی سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد از اجرای ۱۲ گروه سرود در ۱۲ نقطه از مشهد تا روز ۲۱ خرداد خبر داد. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی شهرداری مشهد، یوسف اسماعیل زاده افزود: این پاتوق های سرود در مناطقی از جمله بوستان ملت، عرصه میدان شهید، بوستان اردبیهشت، بازار ابریشم، پروژه آرمان، پروژه امید، میدان شریعتی، چهارراه مختبرات، بازار فردوسی، هفده شهریور، شلوغ بازار گلشهر و کوهسنگی برگزار می شود. معاون فرهنگی سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد همچنین بیان کرد: رویداد نسیم کرامت در پنج بوستان بزرگ شهری برگزار می شود که در حاشیه رویداد پارک کوهسنگی، از دو کلان پروژه بزرگ فرهنگی شهر بانام «مانا» ویژه نوجوانان و «باهم» ویژه زوجین جوان رونمایی خواهد شد. به گفته اسماعیل زاده، سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد، از برپایی جشن های مردمی دهه کرامت به همت مساجد و تشکل های مردمی در فضا های شهری از جمله میادین و خیابان ها حمایت خواهد کرد.

برگزاری رقابت استانی «چشمه های بهشت»

مسابقه بزرگ کتاب خوانی «چشمه های بهشت» به مناسبت ایام دهه کرامت ازسوی اداره کل کتابخانه های عمومی خراسان رضوی و با مشارکت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و ماهنگی و مدیریت امور زائران استانداری برگزار می شود. مدیرکل کتابخانه های عمومی خراسان رضوی در این باره گفت: مسابقه بزرگ کتاب خوانی «چشمه های بهشت» با محوریت کتاب «چشمه های بهشت: گزیده عیون اخبار الرضا^(ع)» اثر ابو جعفر محمد بن بابویه قمی ۳۱ خرداد برگزار می شود. به گفته حجت الاسلام علی اکبر سزبان، علاقه مندان می توانند برای شرکت و دریافت نسخه الکترونیکی کتاب به سامانه مسابقات الکترونیک نهاد کتابخانه های عمومی کشور به نشانی **www.samakpl.ir** مراجعه کنند. برگزاری برنامه های فرهنگی کتاب محور اعم از مسابقات کتاب خوانی، جلسات خوانش کتاب های امام رضایی، نمایشگاه کتاب «کرامت» با محوریت سیره امام رضا^(ع) و حضرت فاطمه معصومه^(س)، نشست دختران کتاب خوان، برگزاری نمایشگاه نقاشی از آثار برگزیده در یازدهمین جشنواره کتاب خوانی رضوی و جلسات جمع خوانی احادیث رضوی، راه اندازی کاروان «کتاب و کرامت» در مناطق روستایی و حاشیه شهر، از دیگر برنامه های اداره کل کتابخانه های عمومی استان است.

«مدایح رضوی» با لهجه مشهدی منتشر شد

کتاب «مدایح رضوی» حاوی اشعاری در مدح حضرت رضا^(ع) به لهجه مشهدی منتشر شد. به گزارش خبرگزاری فارس، این کتاب که به نام هشتمین اختر تابناک آسمان امامت و ولایت زینت یافته، شامل آثار شاعر خراسانی مرحوم یوسف ازغدی است که به همت شادروان محمد قهرمان گرداوری و تدوین شده است. مدح حضرت رضا^(ع) و توصیف مشهد، شاه غریبون ربیبین، در پناه غریب وادی توس، زوار و زیارت، امان از پیری، مناجات و... از جمله قطعات شعری کتاب «مدایح رضوی» است. اشعار این مجموعه ساده، روان و بی پیرایه و با خوانی مختصری از سروده های مذهبی و توصیفی این شاعر خراسانی در مدح حضرت رضا^(ع)، توصیف خراسان و مسائل مختلف شهر مشهد، است.

نمایش آنلاین ۳ فیلم کوتاه با موضوع امام رضا(ع)

سه فیلم کوتاه «لالایی نزدیک ابرها»، «شفاعت» و «ماجان» به مناسبت میلاد باسعادت امام رضا^(ع) در بسته «بلیت مشهد» به مدت دوماه در پلتفرم های هاشور، «دیو تپوآل اکران می شوند. به گزارش روابط عمومی انجمن سینمای جوانان ایران، «لالایی نزدیک ابرها» ساخته جمیل عامل صادقی است و در خلاصه داستان آن آمده است: «فاطمه از دردی عمیق رنج می برد. ترس از اجتماع، عطا و آوار آواره جنگل کرده است. عطا تمام تلاشش را می کند تا فاطمه دوباره به روزهای بهترش برگردد و...». مستند کوتاه «شفاعت» به کارگردانی رضا اکبریان هم داستان دسته ای از کبوتران حرم را روایت می کند که به دلیل نوعی بیماری قادر به پرواز نیستند. «ماجان» نیز عنوان فیلم کوتاهی از فردین انصاری است که داستان پسر بچه ای به نام سجاد را روایت می کند که تا به حال به مشهد نرفته است و تصمیم دارد خودش را در حرم تصور کند و انشایی در این باره بنویسد.

شهر

فرهنگ و هنر

درنگی پیرامون مفاهیم زیارت و مشهد در هنر هفتم

سینما؛ زبان امتداد زیارت در زندگی

محمد جواد استادی /روزهنگر مطالعات فرهنگی

دین همواره بخشی جدایی ناپذیر از زیست انسان بوده است. به راحتی می توان ادعا کرد که هیچ پهنه ای از زندگی انسان نیست که پیوند و ارتباطی مستقیم یا غیرمستقیم با مسائل دینی نداشته باشد. جالب آنجاست که باوجود دگرگونی های جهان امروزین و تقویت انگاره های مادی، دین به دلیل ارتباط با فطرت انسانی همچنان از ضریب نفوذ ویژه ای برخوردار است.

یکی از عرصه های نمود دین و باورهای دینی، فضا های هنری است. مروری بر آثار درخشان هنری در درازنای تاریخ، به خوبی بروز و ظهور دین را در نگاه هنرمندان و آفرینش های ایشان نشان می دهد. نکته دیگر آن است که طرح مسائل برآمده از دین در قالب آثار هنری در دوره هایی به این امر اهتمام ویژه داشته است. در شکل دوم هنرمندان و افرادی که در پرتو مکاتب دینی آموزش دیده اند و متأثر از تکالیف و باورهای دینی خود بوده اند، بی آنکه اجباری داشته باشند، خود خواسته به ترویج باورهای دینی خود پرداخته اند. هر دو این صورت ها در همیشه تاریخ وجود داشته و ادامه یافته اند. هرچند شکل اول در بسیاری از نقاط جهان به ویژه جهان مسیحیت به دلیل چیرگی رویکردهای مادی گرا و تضعیف نهاد دین به مرور زمان کمتر تر شد، ولی رویکرد دوم همواره جریان داشته و قابل پیگیری است.

باشکل گرفتن سینما و قدرت یافتن روزافزون آن، به زودی این هنر، برحسته ترین محمل عمومی هنری برای طرح مسائل و باورهای دینی شد. زبان قدرتمند، مخاطب وسیع، جذابیت بی سابقه و عمق نفوذ ویژه که به سینما جایگاهی ویژه داده بود، موجب شد باورمندان دینی از این زبان برای طرح دیدگاه های خویش بهره برند.

حضور فیلم سازانی چون روبر برسون، کریستف کیشلوفسکی و همانند آن ها نشان می دهد در هر حال نگره های دینی همچنان مهم بوده اند و حجم انبوه آثار سینمایی که با رویکردهای دینی ساخته شده اند از پیوند جدی سینما با دین نشان دارد. این ارتباط از فضای سینما، با ترکیب هایی چون سینمای دینی، سینمای استعلاعی، سینمای مذهبی، سینمای معناگرا و امثال آن طرح شده و

زمینه نظری نیز یافته اند.

پس از انقلاب اسلامی ایران، پیوندنگره های اسلامی با فضای سینما به شکلی جدی تر طرح شد. ایجاد نهادها و گروه هایی تخصصی که به مسئله هنر و دین می پرداختند، نقطه عطفی در تاریخ ایران برای تحقق هنر دینی و اسلامی بود. ساخت یافتن مرکزی چون حوزه هنری انقلاب اسلامی در عرصه های گوناگونی چون آموزش، پژوهش و تولید به ویژه در زمینه سینما، فضایی ویژه و قابل توجه برای تولید آثار سینمایی با مضامین دینی و اسلامی در ایران را فراهم آورد.

به طور طبیعی در سال های نخست به دلیل تبیین نشدن مفهومی و تکثر موضوعی و نگره های بسیار گوناگون به مضامین دینی و پالایش نشدن اندیشه و افراد، آثار گوناگونی تولید شد که بسیاری از این آثار به شکل روبنایی به دین و مسائل دینی پرداختند. در واقع می توان این گونه گفت که در کنار جریان تولید، هیچ گاه جز برخی کوشش های پراکنده، کنکاشی جدی و شایان توجه درباره مبانی نظری رابطه دین و سینما صورت نگرفت. آشکار است که بدون در نظر گرفتن بنیاد های نظری برنامه ریزی برای تولیدات برآمده از معارف دینی نتیجه بخش نخواهد بود. نبود سیاست گذاری فرهنگی هنری، بی توجهی نهاد دانشگاه به پیوند دین و هنر، بی توجهی به رویکردهایی چون رابطه فقه و هنر و مواردی از این دست موجب شد آن گونه که باید و شاید از قابلیت های زبان هنر برای انتقال آموزه های دینی بهره نبریم. در میان همه

بررسی آثار سینمایی ساخته شده در دهه های گذشته نشان می دهد که هیچ عزم سیاست گذارانه جدی برای طرح مفاهیم رضوی با زبان سینما وجود نداشته است. آنچه رخ داده، به طور کلی بر مبنای علاقه و ارادت شخصی فیلم سازان به حوزه زیارت و معارف رضوی بوده است

برخوردار است که بسیار وسیع تر از تراز مناسک می تواند به لایه ها و مؤلفه های زندگی انسان معنی و جهت بخشد. خارج از بایستگی اصلاح نگاه تقلیلبی به زیارت به تراز ی وسیع تر و مبنایی، لازم است با ابزارهای موجود و مؤثر، زیارت را به جریان جاری زندگی مردم متصل کنیم. نکته این است که آموزه های برآمده از زیارت به عنوان یک کلان مفهوم فرهنگی دینی، تنها به شیعیان و مسلمانان اختصاص ندارد و می تواند برای اقشار و باورهای گوناگون معنا ساز باشد. یکی از ابزارهای مهم در جهت ترویج ارزش های اجتماعی و رفتاری برآمده از زیارت در جامعه، استفاده از رسانه ها و رویکرد تقویت و گسترش گفتگمانی است. در میان رسانه هایز سینما به دلیل برخورداری از شیوه روایت داستانی، سرگرمی سازی و جذابیت زیاد بیشترین ظرفیت را برای تأثیر گذاری غیرمستقیم بر افراد دارد. از این رو بایسته است با توجه به اینکه در جامعه اسلامی و معتقد به اسلام سیاسی، زیارت را دال مرکزی گفتگمانی لحاظ می کنیم، نسبت سینما و این پنداره مهم تبیین و مشخص شود.

به طور کلی بررسی آثار سینمایی ساخته شده در دهه های گذشته نشان می دهد که هیچ عزم سیاست گذارانه و جدی برای طرح مفاهیم رضوی با زبان سینما وجود نداشته است. آنچه رخ داده، به طور کلی بر مبنای علاقه و ارادت شخصی فیلم سازان به حوزه زیارت و معارف رضوی بوده است. البته این رویکرد با آسیبی جدی روبه ر بوده است. بسیاری از فیلم سازان بر اساس درک و دریافت شخصی خود به موضوع

مهم زیارت پرداخته اند که ضمن ارزشمند بودن می تواند با خطاهایی روبه رو باشد. صریح تر آن است که معمولاً سینماگران جنبه های رونمایی و سطحی را در نظر گرفته اند و از لایه های مناسکی عبور نمی کنند تا به هسته مرکزی، معنا بخش

بیشتر آثار ساخته شده درباره مفهوم «زیارت» در چارچوب آثار مستند قرار می گیرند که ویژگی های معماری و هنری کالبدی حرم مطهر رضوی را موضوع پرداخت خویش قرار می دهند. آثار کوتاه و هنری دیگری که در این فضا ساخته می شوند، بیشتر بر جنبه های احساسی تأکید دارند

و ناب دینی دست یابند. هر چند چنان که اشاره شد، بخش مهمی از این آسیب بر گردن سیاست گذاران فرهنگی و سینمایی است.

بیشتر آثار ساخته شده درباره مفهوم «زیارت» در چارچوب آثار مستند قرار می گیرند که ویژگی های معماری و هنری کالبدی حرم مطهر رضوی را موضوع پرداخت خویش قرار می دهند. آثار کوتاه و هنری دیگری که در این فضا ساخته می شوند، بیشتر بر جنبه های صرفاً احساسی تأکید دارند و جنبه ها و لایه های زیرین معرفتی را مد نظر خویش قرار نمی دهند. در حوزه آثار سینمایی داستانی نیز نگاه به زیارت چنان که اشاره شد، روبنایی بوده و اقدامی جدی در جهت فراوری لایه های اجتماعی

و فرهنگی زیارت و نفوذ آن ها به زندگی عمومی دیده نمی شود. به عنوان نمونه فیلم سینمایی «دو چشم بی سو» که در نخستین سال های پس از انقلاب اسلامی ساخته می شود، رویکردی مرسوم به مقوله زیارت دارد و به مسئله شفا می پردازد، این در حالی است که «زیارت» مفهومی بسیاری کلان تر و ژرف تر از مسائلی چون معجزه است. در واقع نباید زیارت را به مقوله ای چون معجزه خلاصه کرد و باید شاهد جریان سازی آن در همه زیست خود باشیم. دیگر آثار سینمایی نیز که در سال های بعد ساخته می شود، حرم مطهر یا مشهد مقدس را تنها بستری برای مرور زندگی شخصیت های داستان ها و تحولات رفتاری آن هادر نظر می گیرد. سه گانه های رسول صدر عاملی، بیبا از گذشته حرف بز نیم حمید نعمت...، دعوت نامه مهرداد فرید و امثال این فیلم ها به هسته مرکزی زیارت نمی پردازند و زیارت و مشهد را بهانه ای برای روایت های خود قرار می دهند یا تنها به جنبه های محسوس و بیرونی زیارت می پردازند که جنبه ای تقلیلبی دارد.

این سطحی ترین و معمولی ترین رویکرد به مقوله زیارت است و در شأن سینمای جمهوری اسلامی ایران نیست. آنچه امروز به عنوان نخستین گام برای استفاده از زبان سینما به منظور انتقال آموزه های رضوی نیاز داریم، توجه به سیاست گذاری در این حوزه است. امروز باید زمینه فراوری و تبدیل این مفاهیم در قالب و ساختار آثار داستانی در درجه نخست و پس از آن تبدیل شدن به قالب های سینمایی را برنامه ریزی کنیم.

هنر؛ دست بر سینه، ایستاده روبه روی امام هشتم

یادداشتی درباره منصور وفايي، از واپسين بازمانده های نقاشی قهوه خانه ای و تابلو ضامن آهوی او

هنر در همه شکل هایش تعریف دیگری از زیبایی است. در تاریخ ترین انواعش هم رگه هایی از نور را می توان پیدا کرد. هنر کلامی است که به صورت موزون و آهنگین دردها، عشق ها، رنج ها و امید های بشر را بیان می کند. جان و روح آدم ها می تواند این کلام را در هارمونی و هماهنگی رنگ ها و یافت های یک نقاشی، در کلمات موزون یک شعر، در صدای قزو قزو قلم، در کشیدگی های خطوط نستعلیق، در فرم پیچش نور در انتخاب های یک مجسمه، در ناله سازها و در پس هر پرده ای از انواع هنر تشخیص بدهد. نیازی هم به دانستن

چند و چون اجرای آن هانیست. هیچ بنی بشری را نمی توان پیدا کرد که به شکلی از هنر علاقه نداشته باشد. این کلام آن قدر قدرتمند است که اگر از دست و روح خود آدم برآید، بی اختیار به سمت آن کشیده می شود و هنرمند لقب می گیرد. وگرنه، به عنوان مخاطب این کلام سحرآمیز، از آن بهره می برد. هنر زبانی است که با آن می توان از اعتقادات و مقدسات هم سخن گفت، کاری که بیشتر هنرمندان تاالان انجام داده اند و بعد از این هم انجام خواهند داد.

عشق به خدا و ائمه معصومش، سرچشمه روشن، بی نهایت و تمام نشدنی از الهام برای تولید بسیاری از آثار هنری بوده است. برای همین است که هنرمندان در هر نوع مراسمی مربوط به ائمه اطهار، به لحنی از این کلام متوسل می شوند. گاهی با شعر و ادبیات و موسیقی، اظهار ارادت می کنند و گاهی با نقاشی و هنرهای تجسمی، «منصور وفايي» یکی از آن عاشقان است که بارها ارادت خود را به استان مقدس امامان شیعه و به طور ویژه به امام هشتم، امام رضا^(ع)، نشان داده است. او که متولد ۱۳۱۳ است، از آخرین

بازمانده های نقاشی قهوه خانه ای به شمار می رود. وفايي در همه سال های عمرش سعی در زنده کردن این سبک از نقاشی، داشته است. وفايي از کودکی به نقاشی علاقه داشت. به دلیل این علاقه، پدرش او را در دبیرستان اسدآبادی ثبت نام کرد و نزد استاد علی اکبر نجم آبادی، از شاگردان کمال الملک، نقاشی را آموخت. علاقه اش به روایت داستان در نقاشی، او را به سمت نقاشی

قهوه خانه ای سوق داد. او از شاهنامه روایات مذهبی، برای تولید آثارش الهام می گیرد. وفايي در سال ۱۳۶۹، هم زمان با کنگره بزرگداشت فردوسی در تهران هنرش را به رخ کشید. داستان های شاهنامه با هنر او و حسن اسماعیل زاده، برای مهمان خارجی و داخلی کنگره به تصویر درآمد و پس از آن بود که درخواست هابرای کشیدن نقاشی قهوه خانه ای به سمت

او سرازیر شد.

او با نوآوری و تلاش مسیرش را ادامه داد تا جایی که نشان درجه یک هنری را دریافت کرد. منصور وفايي با تخیل خود بر پرده نقش می زند. می شود و شنیده ها را به تصویر تبدیل می کند. او همچنین مطالعه و پژوهش درباره نقاشی سنتی و مدرن را انجام می دهد و با همت و غیرت در سطح حفظ این هنر و ترویج آن قرار دارد. همواره سعی در نوآوری داشته است تا از تکرار دوری کند. وی از فرازها و مفاهیم معنوی در آثارش بهره می برد. آموزش نقاشی قهوه خانه ای به علاقه مندان، یکی دیگر از فعالیت های اوست. وفايي در طول زندگی خود آثار ماندگاری خلق کرده است. ۱۰ پرده نقاشی برای تالار فردوسی دانشگاه تهران، ۱۲ پرده برای بنیاد ایران شناسی بر اساس ترکیب بند عاشورایی محشتم کاشانی و چیزی در حدود ۲۰ پرده شاهنامه برای مراکز مختلف و تعداد زیادی اثر با مضمون اهل بیت، برخی از آثار اوست.

وفايي در سال ۱۳۸۰ نقشی را در سوگ امام رضا^(ع) تصویر کرد که صحنه زهر خوردن بد آن امام معصوم بود. پس از آن هم در هشتمین روز از هشتمین ماه سال ۱۳۸۸ به سراغ داستان معروف «ضامن آهو» رفت و تابلویی از آن را به تصویر کشید که نسبت به آثار دیگر هنرمندان، مانند تابلو معروف محمود فرشچیان، کمتر دیده شده است، خدای که به هر زبان و با هر لحنی، نشان از عمق ارادت هنرمندان به امام هشتم دارد.